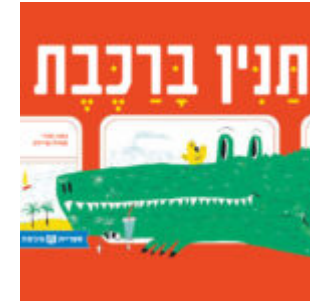

מאת: עמית טריינין
 איורים: עמית טריינין
 הוצאה: ספרית פועלים
 קבוצת גיל: גנים צעירים

קריאה

טיפ לקריאה משפחתית:

לאחר הקריאה כדאי לחזור אל הסיפור ולהקדיש זמן להתבוננות באיורים. להבחין בפרטים קטנים שלא קשורים ישירות לטקסט ולשתף זה את זה בתגליות שלנו.

שיחה

מתחשבים אחד בשני

גם בבית כולם צריכים להסתדר יחד באותו ה"קרון". תוכלו לשוחח עם הילדים ולחשוב: באילו מצבים בבית אנחנו צריכים להתחשב אחד בשני? למה חשוב שנפנה ונדבר על מה שלא נעים או לא מתחשב בעינינו? כיצד כדאי לעשות זאת?

משחק

משחק תפקידים

תוכלו להמחזי את הסיפור שבו יחד ב"רכבת" ההורה יהיה התנין המתפרש על כל הקרון, והילד או הילדה יהיו האפרוח. כיצד תבקשו מהתנין מקום? האם בסוף תשתוללו ותשתעשעו כמו חברים? עכשיו ניתן להחליף תפקידים.

קריאה

חיות ותכונות

הצב איטי, הינשופה נבונה והארנב מהיר. תוכלו לחזור אל הסיפור ולבדוק אילו חיות נוספות מופיעות בו? אילו תכונות ומאפיינים מיוחדים יש להן? האם גם במציאות הן בעלות אותן תכונות?

סקטונים

הכירו את עמית טריינין

צפו בסרטון והכירו את עמית טריינין, הסופר והמאייר של הספר.

השראה

פינטרסט

[יצירות, שירים ופעילויות נוספות בפינטרסט של ספריית פיג'מה](#)

שְׁלוֹב הַסֵּפֶר

לפעמים זה רק נראה ככה

תוכלו לשלב את הספר כחלק מהלמידה החברתית-רגשית על לקיחת אחריות, התחשבות באחר, פתרון בעיות בעזרת שיח מכבד, חשש מעימות והצבת גבולות לחברים שאינם מתחשבים או נוהגים בנו באופן שאינו לרוחנו. כמובן, תוכלו לחזור ולקרוא בו פשוט כדי ליהנות מסיפור משעשע.

דמותו של האפרוח מעוררת השראה מכמה בחינות:

אחריות ודעה קדומה כשהתנין תופס את כל המקום, שום חיה אינה מעוניינת להתנדב לדבר איתו, וכל אחת מנסה להתחמק ולנדב חיה אחרת. רק האפרוח הקטן מתנדב, אולי דווקא בשל היותו מלא תום ואמון ובשל היותו נקי מהדעה הקדומה שיש לשאר החיות על התנין הגדול שאומנם נראה מאיים ואיום, אך למעשה הוא חביב ונכון להתחשב. בהשראת הסיפור אפשר לנהל שיח על שיפוטיות המתבססת על מראה חיצוני ועל חוסר היכרות.

ביטוי רגשות וחשש מעימות אומנם לפני פנייתו אליו נאלץ האפרוח לאזור אומץ, אך בכל זאת הוא בחר לפנות לתנין באופן מכבד ובנועם. שיח על דמותו של האפרוח יכול לתת השראה לילדים שחוששים מעימות. האפרוח מלמד את הקוראים כי פנייה כזאת מצריכה תעוזה, אבל אם כמוהו פונים אל האחר בנימוס, ללא שיפוט ותוך שיתוף הרגש, ניתן להרוויח מכך חברות טובה.

האפרוח משתמש בכלי שעוזר לו להתמודד וסופר לעצמו עד שלוש. ניתן לאמץ את הכלי הזה או לחשוב יחד על דרכים נוספות לאזור אומץ לפני פעולה שדורשת מאיתנו ביטחון, כמו ביטוי רגש או הצבת גבול.

קְרִיאָה

כיצד כדאי לקרוא?

כדאי לקרוא את הסיפור בקבוצה קטנה כשלכל ילד עותק משלו. כך יתאפשר לכל אחד ואחת להתבונן באיורים, להבין טוב יותר את המתרחש ולהעצים את חוויית הקריאה.

בקריאה הראשונה כדאי לשמור על האסתטיקה הסיפורית ולקרוא ברצף, אם כי אפשר לעצור לרגע לשאלת ניבוי. כך, למשל, כשהחיות מבינות שמישהו צריך לדבר עם התנין ושאלות: "אבל מי?", אפשר לעצור ולשאול את הילדים: "מי, לדעתכם, ייגש אליו?". אפשר לעצור גם לפני הפנייה של האפרוח לתנין ולשאול: "מה הייתם אומרים לתנין?".

על מה נשוחח בגן?

לאחר הקריאה תוכלו לשאול כמה שאלות הבנה [1] "מה עשו החיות ברכבת? מה קרה כשהתנין עלה? על מה התווכחו החיות? מי התנדב להעיר לתנין? האם התנין התכוון להפריע? מה הוא ענה לאפרוח? ומה קרה בסוף הסיפור?"

מה דעתנו? [2] "למה התנין תפס את כל המקום בקרון? למה, לדעתכם, החיות לא מיהרו להתנדב להעיר לו? למה, לדעתכם, דווקא האפרוח התנדב? איך הוא פנה אל התנין?"

מהסיפור אלינו [3] "קרה לכם פעם שחששתם לפנות לחבר ולבקש משהו? מה עשיתם? קרה לכם שחבר העיר לכם על משהו שלא נעים לו? איך הגבתם?"

מתחשבים באחר [4] גם בגן אנחנו צריכים להסתדר באותו "קרון". תוכלו לשאול: "באילו מצבים בגן אנחנו צריכים להתחשב זה בזה? באילו מצבים הרגשתם שצפוף או אין מקום? אולי בתור למגלשה? ואולי בבית הקטן שפָּחַצַר? למה חשוב שנפנה לאחר ונשתף אותו במה שמפריע לנו או לא מתחשב בעינינו? כיצד אפשר לעשות זאת?"

נוסעים יחד [5] "נסעתם פעם ברכבת או באוטובוס? איך הרגשתם? איך אתם מרגישים כשאתם נוסעים עם עוד הרבה אנשים אחרים שאתם לא מכירים? באיזה אופן אנחנו מתחשבים באחרים והם מתחשבים בנו בנסיעות אלה?"

חקר

צפוף דחוס

"כולנו דחוסים בקרון השני? צפוף לנו שם" – בעקבות הסיפור תוכלו לערוך פעילויות משעשעות שימחישו צפיפות ומרווח.

תרגילי תנועה במרחב ניתן לקבוע בשיתוף עם ילדי הגן צליל שמסמן שעל כולם להצטופף יחד מהר ולהתקרב עוד ועוד, וצליל שמסמן להתרווח ולהתרחק זה מזה. בין השאר, התרגיל מאפשר להדגיש את חשיבות המרחב האישי.

"צפוף על העיתון" – כל אחד מהילדים מקבל דף עיתון לעמוד עליו. הילדים צריכים לטייל בחדר ולהיעמד על דפי העיתון לפי סימון הגננת. בכל סיבוב הגננת מרחיקה את אחד הדפים, והילדים צריכים לנסות להצטופף יחד על הדפים הנותרים.

חקר

מגלים אתרים בארץ ישראל

היכן בארץ נמצאת תחנת השלום? היכן בנימינה? והיכן מרכז השמונה?

בעקבות הסיפור תוכלו להתבונן במפה ולעקוב אחר מסלול הנסיעה של התנין, האפרוח ושאר החיות. אפשר להצביע על המיקום של אתרים שונים המופיעים באיורי הנוף הניקט מחלון הרכבת, כמו: גשר הירקון בתל-אביב, ארובות החשמל בקיסריה ונוף הים התיכון, ולהכיר אותם באמצעות סרטון או תמונה.

נוסעים ברכבת דמיונית

ניתן "לבנות" רכבת על ידי סידור הכיסאות בטור ולחשוב על מסלול נסיעה משלכם בין מקומות מוכרים בשכונתכם ובסביבת הגן או בכל מקום העולה בדמיונכם.

בגנים עם מקרן אפשר לגוון את המשחק ולשלב מרחב פיזיטלי שיוקרן בו סרט של הנוף הניבט מהתא של נהג הקטר.

להרחבה על מרחבים פיזיטליים ☒ החוברת [קווים מנחים ללמידה משולבת דיגיטל בגני הילדים](#), עמ' 40-41

חיות ברכבת ☒ אל "רכבת הכיסאות" ניתן להזמין בכל פעם ילד או ילדה שיעלו לקרון ולבקש מהם: "ספרו איזו חיה אתם ומה הן התכונות שלה. אולי תבחרו להיות הצב האיטי, אולי הינשופה הנבונה, ואולי תעדיפו להיות חיה אחרת שאינה מופיעה בסיפור? מה יש לה לספר על עצמה?"

ידע בתחומי דעת שונים

שפה ואוריינות ☒ חריזה: הסיפור מחורז. אפשר לחזור ולקרוא את החרוזים וכך לסייע לילדים להקריא את הסיפור בעצמם לאחר כמה קריאות חוזרות.

משלב ספרותי: אומנם הסיפור קצר, אך הוא מאפשר לילדים לפגוש פעלים, שמות פעולה ותארים לא שגרתיים, לדוגמה: "התרווח", "פטפטו", "המתנה", "רגזו", "צפוף", "דחוס", "נבונה", "זקף", "ניתר", "הניף", "נמנמו", "הכריז", "הגיוני".

ידע בין-תחומי והרחבת ידע עולם: האיורים מזמנים הרחבה של הידע הגיאוגרפי על אתרים בארץ ישראל.

ידע על בעלי חיים: בסיפור יש מגוון רחב של בעלי חיים, ותכונות ייחודיות שלהם משולבות בעלילה בהתאמה.

מִיָּמְנוּיּוֹת

מודעות והכוונה עצמית האפרוח מגלה בסיפור אומץ ומתגייס לסייע לכולם על אף היותו קטן. הוא מצליח להתמודד עם המשימה על ידי טכניקה של ספירת הצעדים ופנייה מנומסת ומנומקת לתנין.

מודעות חברתית והתנהלות חברתית היכולת לפעול בנסיבות חברתיות לאור הבנת האחר וזיהוי נורמות חברתיות והשפעתן תוך גילוי פתיחות ורגישות הם מיומנויות שחשוב מאוד לפתח כבר בגיל הרך. דרך התנהגותו של התנין הילדים למדים על חוסר התחשבות ברגשות האחר ובצרכיו ועל מה שנגרם עקב כך, ואילו דרך פנייתו של האפרוח הם נחשפים לחשיבותו של שיח נעים ומכבד ולדרך הנכונה לפתור בעיות שיח שבו המניעים והכוונות מוסברים.

חשיבה יצירתית בעלי החיים בסיפור מנסים לבחון באופן יצירתי את התכונות שלהם כדי להחליט מי מהם ייגש לשוחח עם התנין.

עֵרְכִים

צדק חברתי וערבות הדדית הסיפור מציג את החשיבות של ערבות הדדית, של התחשבות בזולת ושל עשייה למען האחר.

אהבת הספר וחדוות הקריאה השנינות, האיורים ההומוריסטיים מרובי הפרטים ומשובבי הנפש והעלילה המספרת על התנהגות בעלי חיים כמשל להתנהגות אנושית כל אלו מעצימים את החוויה של הילדים מהסיפור ומהעלילה.

אהבת הארץ והמולדת בעזרת איוריו המקסימים של עמית טריינן ניתן להכיר לילדים את ארץ ישראל ונופיה.

עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה www.pjisrael.org